

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

AXEL F. ENSTRÖM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Bland de följder af det stora världskriget, hvilka kunna betecknas som enbart glädjande, framträder i ett af de främsta rummen den starkt stegrade insikten om den på planmässigt bedriven vetenskaplig forskning grundade teknikens betydelse. Tidigare var det egentligen endast i Tyskland (de bekanta Kaiser-Wilhelms-institutet) och i Förenta Staterna (ex. Carnegieinstitutet), som denna insikt trängt igenom. Kriget öppnade ögonen för det försprång Tyskland var i besittning af genom sina vetenskapligt-tekniska forskningsanstalter och det ena efter det andra af ententländerna skyndade nu att äntligen följa dess exempel. England fick bl. a. sitt Imperial Institute för studier rörande industriens råvarufrågor, i Frankrike upprättades ett Laboratoire National de Physique et de Mécanique, Förenta Staterna erhöilo i sitt af den kapitalstarka stiftelsen Engineering Foundation finansierade National Research Council ett statligt organ för samma ändamål och i Japan grundades år 1916 ett liknande forskningsinstitut i Rikagaku Keukyosku. Äfven till Sverige trängde den nya rörelsen och sedan för saken intresserade industrier och enskilda sammanskjutit ett grundkapital af öfver halfannan million kronor och innevarande års riksdag beviljat ett årsanslag för ändamålet af 40,000 kr., är *Ingeniörsakademien* i färd med att blifva verklighet. Den 29 sistlidne augusti utsåg k. m:t hälften (40) af den första uppsättningen ledamöter i den nya institutionen, dessa hafva i sin ordning att själfva välja ytterligare lika många, hvarefter för framtiden akademien kompletteras sig själf. Akademiens ledamöter skola vara fördelade på sju afdelningar, nämligen för mekanisk-tekniska, skeppsbyggnadstekniska och värmetekniska vetenskaper; för elektrotekniska vetenskaper; för byggnadstekniska vetenskaper; för kemisk-tekniska vetenskaper; för bergstekniska vetenskaper; för produktions- och fabriks-tekniska vetenskaper; samt för tekniska gräns- och hjälpvetenskaper. Redan häraf kan man se, att akademien verksamhetsfält är rikt; att dess arbeten skola bli fruktbarande, därför borge de redan utsedda ledamöternas namn.

Den man, som kanske mer än de flesta har förtjänsten af att ha bragt Ingeniörsakademi-tanken till genombrott här hemma, är kommerserådet Axel F. Enström, hvars bild återgifves på Hvar 8 Dags första sida.

Axel Fredrik Enström är född i Stockholm den 21 augusti 1875. Efter att ha aflagt mogenhetsexamen därstädes 1891 inskrefs han som elev vid Tekniska Högskolan, hvarifrån han 1894 utexaminerades som ingenjör. Hans forskningshåg kände sig emellertid icke tillfredsställd härmed, utan han fortsatte följande år sina studier vid Upsala universitet, där han aflade filosofie kandidatexamen 1896. Sex år senare aflade han jämväl filosofie licentiatexamen.

Jämsides med sina vetenskapliga studier hade Enström också ägnat sig åt lärareverksamhet. År 1896 var han assistent i fysik vid Tekniska högskolan, två år senare anställdes han som lärare i samma ämne vid artilleri- och ingenjörshögskolan, i hvilken egenskap han fortsatte att verka ett helt årtionde framåt, och från år 1900 till 1908 begagnade sig äfven sjökrigsskolan af hans undervisningsskicklighet. Vidare tjänstgjorde han 1900—1906 som redaktör för Teknisk Tidskrifts elektrotekniska afdelning. År 1900 hade han också förordnats till föreståndare för Tekniska högskolans materialpröfningsanstalts elektriska afdelning. Från 1904 ingick han slutligen som konsulterande ingenjör och delägare i firman Elektriska pröfningsanstalten Holmgren & Rossander i Stockholm.

Det var icke få viktiga forskningsuppgifter Enström under denna tid grep sig an med. I den vetenskap-

liga världen tilldrogo sig hans undersökningar öfver de magnetiska och elektriska egenskaperna hos tunnplåt och ståljudgods största uppmärksamheten. De belönades år 1905 med det berömda engelska Iron and Steel Institutes' Carnegie-medalj.

För en större allmänhet blef Enström mest bekant genom ett flertal uppslagsrika inlägg på vetenskapens och teknikens gränsområden, främst hans sedermera separat utgifna artikelserie i Tekn. Tidskrift 1914: "Om periodiciteter i de ekonomiska lagarne och därmed sammanhängande spörsmål". Vid en statistisk undersökning rörande stenkolsprisens förändringar företagen år 1913 i det rent praktiska syftet att söka för den närmaste framtiden få en hållpunkt för bedömande af kraftprisens sannolika utveckling, kom han att fästa sig vid ett ur teoretisk synpunkt intressant drag hos det statistiska materialet, nämligen, att desamma, grafiskt framställt i kurvor, visade en påtaglig regelbundenhet i prisväxlingarne såväl i fråga om stenkolen, hvilka undersökningen närmast gällde, som äfven i den allmänna prisnivån mätt med Sauerbecks indextal. Hans intresse väcktes och han utsträckte sina undersökningar till ett stort antal andra ekonomiskt-statistiska serier. Han trodde sig därvid på kurvorna kunna konstatera en skenbart 60 årig period, men med vissa mellanrum utfylld af en kortare väglängd å kurvorna om ca 50 år. Lösningen sökte han i en stor våg med 223,2 års period och en sväfningsväg, kombinerad af perioderna $223,2 : 3 = 74,4$ och $223,2 : 4 = 55,8$ år. Sammanfattas de två sistnämnda erhålles en kombinerad period eller dubbelperiod af $60 + 51,6 = 111,6$ år. Men denna period sammanfaller med den s. k. stora solfläcksperioden! Enligt Enströms åsikt förorsakas denna skenbart 60-åriga period af växlingar i solens strålningsenergi, samtida med motsvarande period i solfläckarne. Temperaturen bör då nämligen på grund af värmemagasineringen stiga efter en integralkurva hvilken är en kvarts period förskjuten gent emot den ursprungliga, hvilket äfven visat sig vara fallet. Med temperaturen variera i det närmaste liktidigt skörden, priserna och produktionen, dock med någon successiv försening i de tre förlöppen. Slutligen låg variationen på den *magasinerade* produktionen, kapitalet, ytterligare en kvarts period förskjuten. Äfven tre kortare perioder trodde sig Enström kunna fastställa, hvilkas längder sammanföllö med kosmiska förlöpp. Undersökningarne utnynnade i, att vi skulle få upplefva högkonjunkturperioder (och krig) 1918, 1927 och 1935. Det första af dessa årtal har icke jäfvat hans beräkningar. Den, som lefver 1927, får se, om han äfven då blir sannspädd.

De följande åren var Enström lifligt upptagen med de på dagordningen stående kraft- och värmeproblemen. Med styrka framhöll han vikten af att icke skrämja bort kapitalet från utbyggandet af våra vattenfall, detta med hänsyn särskildt därtill, att detta utbyggande fordrade så stora kapitalinvesteringar, att sällan någon högre profit kunde väntas på själfva kraftbyggnadsföretaget som sådant: det vore fastmera de på vattenkraftstillgången grundade industrierna, som vore i besittning af vinstchanserna. Mycken uppmärksamhet tilldrog sig hans år 1916 framlagda förslag till kombinerade distributionsanläggningar för värme och kraft samt den plan till dylik kombination, som af hans firma utarbetats för Norrköpings stad.

År 1916 förordnades han till extra föredragande i kommerskollegium och kommer säkerligen att där som kommerseråd (från och med i år) att verka mycket godt för den svenska industrien, liksom han redan gjort det för Ingeniörsakademien. Af k. m:t har han utsetts till ledamot i dess afdelning för tekniska gräns- och hjälpvetenskapen.

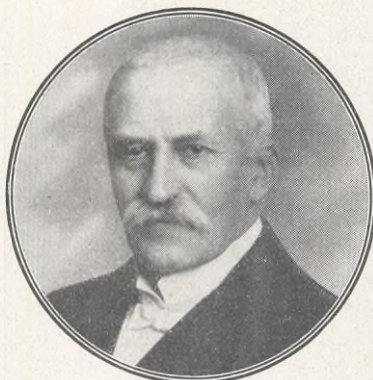
PSALMBOKSKOMMITTÉ FÖR REVIDERING AF ETT TILLÄGG TILL SVENSKA PSALMBOKEN. Fr. v.: Riksdags-

Förre universitetskanslären och utrikesministern *grefve Fredrik Wachtmeister* afled den 6 sept. i sitt hem å Tistad, 64 år gammal.

*

Axel Fredrik Claesson Wachtmeister var född på Tistad i Södermanland och son till öfverstelöjtnanten greve Claës Adam Wachtmeister. Student 73, aflade han kansliexamen 1878 och inträdde därefter på den diplomatiska banan samt tjänstgjorde som attaché i Paris, Rom

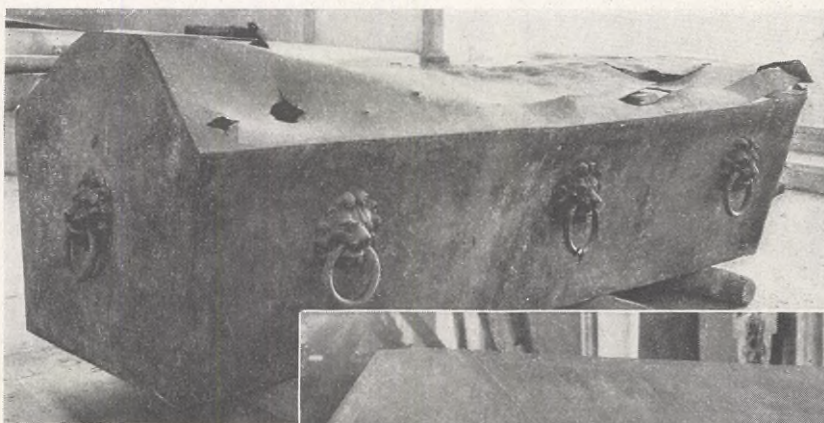
Vidst. portr.: FORUTVARANDE UTRIKESMINISTERN, F. UNIVERSITETSKANSLERN, GREFVE FREDRIK WACHTMEISTER, F. 1855. † 6 sept

man Fabian Månsson, domprost M. Pjannenstill, ärkebiskop N. Söderblom och teol. d.r N. Beskow. Text å sid. 804.

och Wien. År 1833 öfvergick han till hofjtjänst, blef tjänstgörande kammarherre hos dåvarande kronprins Gustaf samt åtföljde 1834 drottningen på hennes resa till England och Holland. Efter att följande år hafva lämnat hofjtjänsten ägnade sig greve Wachtmeister åt skötsel af fädernegodset Tistad och vann som landthushållare ett synnerligen ansett namn. Lifligt intresserad för allmänna angelägenheter togs han inom kort af hemtrakten i anspråk för ett flertal medborgerliga förtroendeuppdrag. År 1894 invald i Första kammaren kom han att under unionskrisen spela en framträdande politisk roll, dels som utrikesminister i Lundebergiska ministären, dels som en af Sveriges underhandlare i Karlstad. Vid sitt inträde i regeringen lämnade han befattningen som generaldirektör och chef för domänstyrelsen, hvilken han sedan 1898 beklädt. En konstens vän som få, kallades han 1902 af Konstakademien till präses och hedersledamot samt 1906 till ordförare de i Nationalmusei råmd. Även från vetenskapens sida kom honom en hög utmärkelse till del, i det att universiteten år 1907 kallade honom till innehafvare af universitetskanslärans betet.

Tilltagande ohälsa bröt i förtid hans kraft och tvingade honom att efter hand lämna de många kräfvande förtroendeposter han i sin styrkas dagar beklädt.

FRÅN RESTAURERINGEN I RIDDARHOLMSKYRKAN.

Gustaf II Adolfs son med Margareta Slots, grefve Gustaf Gustafsson af Vasaborg har fått sin kista restaurerad och visa våra bilder densamma före och efter det pietetsfulla restaureringsarbetet.

Pressfoto.
Text å sid. 804.

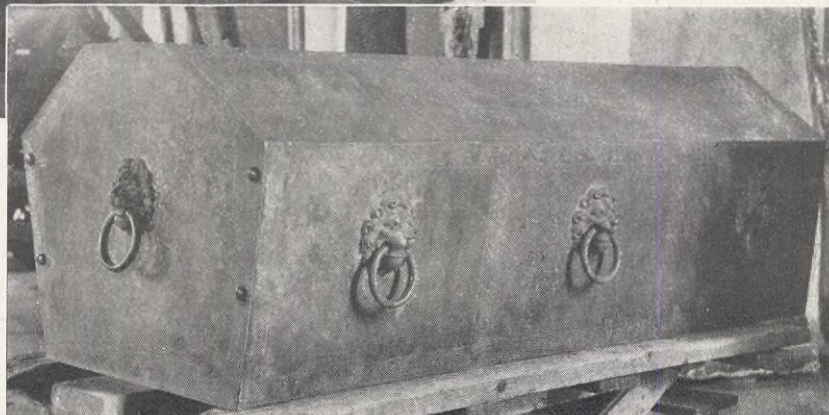

Foto. Ohm, Malmö.

ELFTE SVENSKA HANDELSKAMMARMÖTET I MALMÖ 9-10 SEPTEMBER.

Elfte svenska handelskammarmötet öppnades den 9 sept. i Malmö i landstingssalen å därvarande rådhus. Till mötet, hvilket som deltagare räknade ett hundratal representanter för de olika handelskammarna i Sverige hade inbjudits stats- och utrikesministern, cheferna för öfriga departement, landshöfdingarne öfver Malmöhus och Kristianstads län m. fl. Efter förrättade val och sedan styrelse- och revisionsberättelserna föredragits och gillats, öfvergick mötet till behandlingen af de på föredragningslistan upplagna ärendena, bland hvilka märktes ett flertal af högaktuell innebörd och utomordentlig betydelse för vårt lands kommersiella och industriella lif. Kommercerådet A. F. Enström inleade frågan om *de svenska tullarnas och traktaternas nuvarande läge*. Under den diskussion, som sedan följde, fästes uppmärksamheten bl. a. på vikten af ett fortsatt Skandinaviskt samarbete på tull- och traktatpolitikens område.

Professor Gustaf Cassel behandlade därefter i ett af en ytterst liflig diskussion följt föredrag frågan om upprättandet af *en statens affärsbank* och nagelfor därvid skarpt det härom framlagda förslaget.

I ett föredrag öfver *Näringslifvæts beskattning* underkastade grosshandlaren Winkler den af staten födda skattepolitiken en nedgörande kritik. Efter föredraget antog mötet en resolution, hvarest riktdades en värdjan till statsmakterna om begränsning af näringslifvæts beskattning.

På Handelskammarmötets andra och sista konferensdag den

10 september höll statssekreterare Abraham Unger föredrag öfver *Handelsdepartementets organisation* och docenten Einar Huss öfver *Organisat onen af statens kommersiella upplysningsverksamhet*. Sista ärendet på föredragningslistan gällde ordnandet af de svenska handelsmässorna i sådan riktning, att den konkurrans olika städer emellan, som framträdde och vället köpmännen och industridkarnes så betydande olägenheter, måtte kunna undvikas. Ett förslag om tillsättandet af en kommitté för frågans lösning vann mötets anslutning.

Till bild å sid 803.

Den kommitté, bestående af ärkebiskop Nathan Söderblom, domprosten Magnus Pliannenstili, tel. dr Nathanael Beskow och riksdagsman Fabian Månsson, som tillsatts för att *redigera ett tillägg till svenska psalmboken* har nu i dagarna haft sitt första sammanträde i Klara församlings kyrkorådssal i Stockholm. I medio af oktober beträknas kommittén ha sitt arbete klart och slutfördt.

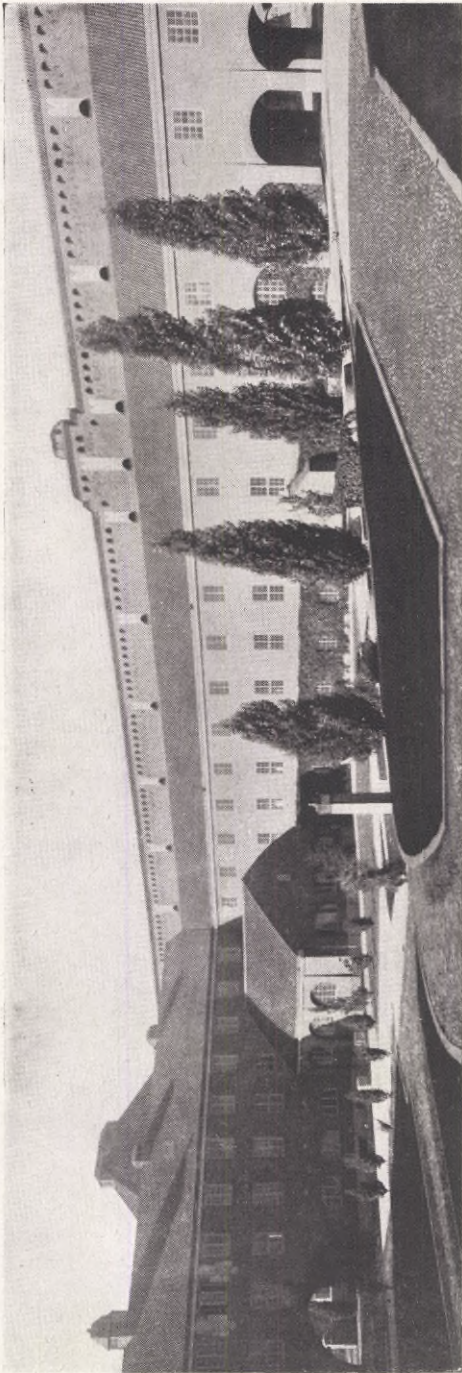
Till bild å sid 807.

Skånska fälttraktatlabbens häfttäcklingar i Hesselholm, hvilka togo sin början den 7 sept. hade samlat ett stort antal deltagare samt hade att uppvisa en rad synnerligen vackra riddningar. Första dagen ägde tällingar i hinderridt rum under det att programmet för andra tällingsdagen upptog terrängridt.

Till bild å sid 803.

I samband med den sedan länge pågående restaureringen af Riddarholmskyrkan i Stockholm har också företaget en grundlig omgestaltning af Vasaborgska grafkoret, hvilket arbete bland annat inneburit iständsättande af den kista, som innesluter stofet af år 1653 aflidne greve Gustaf Gustafsson af Vasaborg, som till Gustaf II Adolf och Margarete Stous. Ifrågasvarande kista benäms nämligen vi den undersökning af grafkoret, som förra året företogs, vara i stort behof af genomgripande renovering. Själva den yttre tennkistan hade nämligen på grund af kyla och fuktighet blifvit synnerligen illa medfaren och arbetet med dess iständsättande anförtröddes omedelbart åt Herman Bergmans konsigüteraktiebolag. Det har just nu i dagarna afslutats enligt ledaren af Riddarholmskyrkans restaurering, professor Martin Osasons ömdöme med ett resultat, som på allt sätt vltinrar om stor skicklighet och sak-kunnig omsorg och kistan framträder nu åter värdig och prydlig i all sin förräma enkelhet. Samtidigt har också den inruktista, som enligt dåliga bruk benäms inuti tennhöljet ersatts med en helt ny, som dock till formen och i öfrigt gjorts alldeles lik den gamla.

Den Vasaborgska kistans iständsättande, som dragit betydliga kostnader, har möjliggjorts genom frikostigt bidrag af en för saken intresserad enskild person.

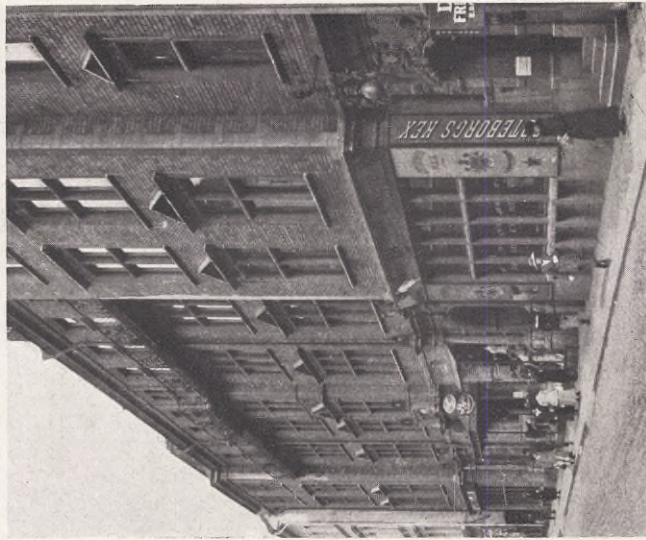
Bergshögskolan i Stockholm eller som dess officiella namn lyder Tekniska högskolans fackafdelning för bergsvetenskap firar den 12 september ett kombinerat 100 och 50 årsjubileum, som kommer att högtidligt hållas med stora fästigtigheter sagda och påföljande datum. Det var nämligen för jämnt 100 år sedan — dock icke förrän den 31 december — som första grundstenen blef lagd till ifrågasättande institution i och med att de första stadgarna för bergsskolan i Falun blevo stadfästa. Falu bergsskolas första uppgift var att ge

BERGSHÖGSKOLAN: Tekniska högskolans fackafdelning för bergsvetenskap. Firar 100 års jubileum den 12 sept. — Foto, Zilgner, Stockholm.

Till vänster: BERGSHÖGSKOLANS FÖRESTÅNDARE, professorn i grufovetsenskap vid Tekniska Högskolan, Fil. dr G. W. Petersson. Foto, Zilgner, Stockholm.

Falu bergsskolas första föreståndare var Berzeliuslärjungen N. G. Seifström. Numera är det professor Walfrid Petersson, som står i spetsen för institutionen.

Foto, X. J. Berg, S. J. J. Ing. var. A. m. 4-10. Byggn. N. G. Seifström, S. J. J. Ing. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIENS BYGGNAD, f. d. "Tattersall", Örefruegatan 24 A i Stockholm.

praktisk utbildning åt dem som vid Uppsala universitet aflagdt bergsexamen. Frågan om skolans förflyttning till Stockholm uppkom först på 1840-talet men kunde, tack vare inhärdigt motstånd från åtskilliga håll, bland andra Bruksassocieraten, som dock sedermera ändrade mening och tillstyrkte flyttningen, ej verkställas förrän i september 1869. Den inflyttades då med Teknologiska institutet, numera Tekniska högskolan och inrymdes i en särskild byggnad på institutets gård vid Drottninggatan. Numera har den sina lokaler i Tekniska högskolans nyuppförda ståtliga byggnadskomplex vid Valhallavägen dit jubileumsfestligheterna också delvis bli förlagda. Beträffande den utveckling till en fullt tidsenlig vetenskaplig institution skolan efter förflyttningen till huvudstaden undergått kan exempelvis anföras att där numera mot förutvarande enbart bergskemiskt laboratorium också finnas metallurgiska, bergsmekaniska och grufovetskapliga laboratorier. Numera är det professor Wal-

* Den nya Ingenjörsvetenskapsakademien, som i höst börjar sin verksamhet, kommer att få sina lokaler i Tattersalls förutvarande byggnad, Örefruegatan 24 A i Stockholm, som för akademiens räkning inköpts af kommerserådet Axel F. Enström. Akademien kommer att från 1 oktober disponera den stora fästvärningen i gathuset, som hittills innehålls af Sveriges filatelistförening och kvinnoklubben. Meningen är emellertid att efterhand inrätta egna laboratorier i huset, då äfven öfriga väningar måste tagas i anspråk. — Från våra industriella storföretags sida har den planerade akademien varit föremål för ett synnerligen stort intresse och för dess säkerställande ha af olika företag tekniskt ett sammanlagt belopp af 1,750,000 kronor härjämte riksdagen för tilläggande af vissa utgifter beviljat ett anslag af 40,000 kronor. De första 40 arbetande ledamöterna af akademien ha redan af k. m. utsetts och dessa ha nu att invälja ytterligare 40 samt ett antal hedersledamöter. Syftet med akademien, hvars stiftande beslöts af årets lagtima riksdag, är gifvetvis att bilda en centralpunkt för den tekniskt-vetenskapliga forskningen i vårt land.

Örjattaren, Journalisten Herman A. Ring i Stockholm fylde den 14 sept. 60 år. Jubilaren har under en lång följd af år intagit en bemärkt plats inom hufvudstadens publicitet bl. a. som medarbetare i Svenska Dagbladet och Nya Dagligt Allehanda samt i egenskap af andre redaktör i Ny Illustrerad Tidning, redaktionssekreterare i Svea och redaktör af Svenska Familj-Journalen Svea. Hr Ring är vidare känd som viltter författare och översättare.

FÖRFATTAREN OCH JOURNALISTEN
HERMAN A. RING,
60 år den 14 september.

Sedan januari i år har existerat en skandinavisk förening för en biologisk station i tropikerna, tillkommen på initiativ af den danske zoologen, *doktor Theodor Mortensen*, inspektör vid Zoologiska Museum i Köpenhamn. Andamålet med föreningen har varit att möjliggöra utsändandet af en expedition och upprättande af en vetenskaplig station på någon af de ostindiska bärna för bedrivande af hufvudsakligen halsbiologiska undersökningar. Planen har emellertid hittills måst förbli oförverkligad på grund af hufvudsakligast ekonomiska svårigheter. Den 6 september hölls emellertid ett sammanträde hos professor Axel Wirén i Uppsala vid hvilket närvaro doktor Mortensen och docenten N:s Holmgren och därvid antogs definitivt ett förslag till stadgar för Nordiska sällskapet för en biologisk station i tropikerna, som underställts och godkäfts af det ägda intresserade skulle vidtagas för utsändande af en expedition till Malajiska arkipiagen och området däromkring för utseende af lämplig plats för den planerade forskningsstationen. Expeditionen, som beräknas kunna afresa redan nästa höst, kommer med största sannolikhet att bestå af dr. Mortensen, ledare, samt doc. Holmgren och en botanist och reserouten torde komma att gå öfver Celebes, Nord-Borneo, Amboina och Nya Guinea, Hvad beträffar kostnaderna, som fixerats till ungefär 300,000 kr. i begynnelsekapital och 60-70,000 i årlig driftkostnad, har man beräknat få dessa täckta genom bidrag från intresserade svenska och danska mecenerater.

Enligt hvad doktor Mortensen meddelat har han ursprungligen fått idén till en tropisk station af nu ifrågakvarande slag af en yngre svensk fysikolog, doktor Wintzeli, med hvilken han sammanträffat på Kristinebergs zoologiska station vid västkusten.

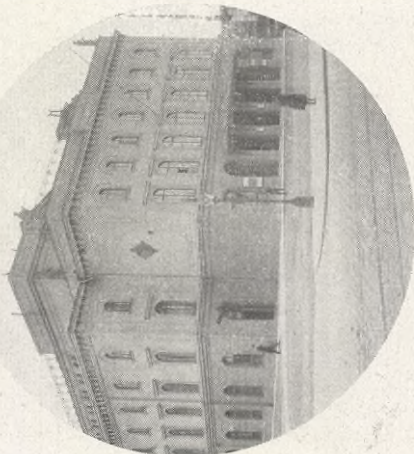

Foto. Johansson, Göteborg.
STORA TEATERN I GÖTEBORG.
I dagarne firat 60-årsjubileum.

Pressfoto,
DANSKE ZOOLOGEN
DR. T. MORTENSEN.

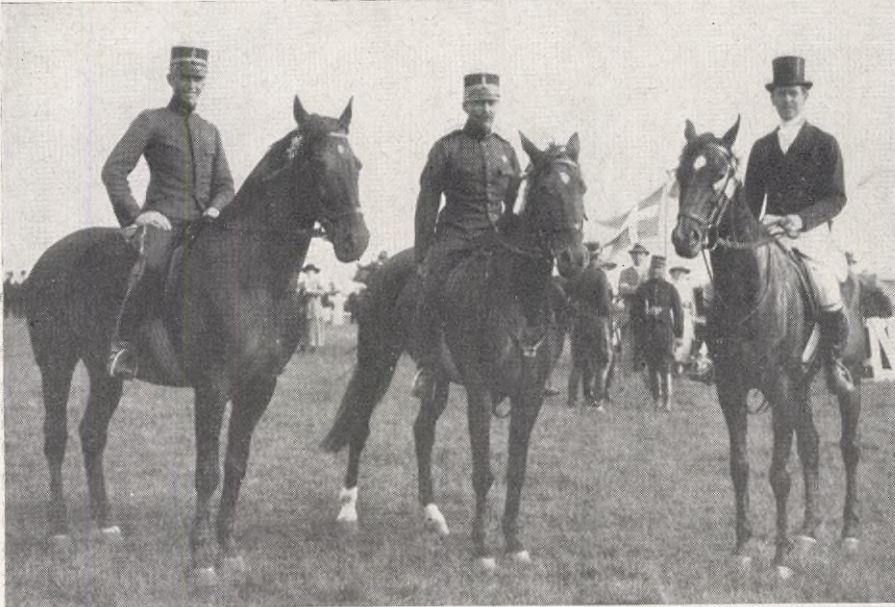
Foto. Brun, Arboga.

16DE SVENSKA FOLKHÖGSKOLEMÖTET I FELLINGSBRO DEN 5 SEPTEMBER.
Text. d sid. 809.

Kiösket Kem. A.-R. Bemat. Sjöbergstr., Södra - Öga.

FRANSKT FOTBOLLSLAG I STOCKHOLM. *Det präktiga laget var sammansatt af militärer och vann genom sitt upprådande en osedvanlig popularitet — men förlorade i spelet mot A. I. K. på Stadion i Stockholm. — Foto. Norberg, Sthlm.*

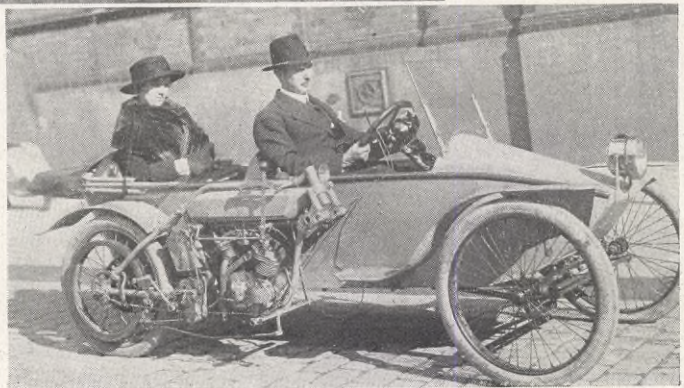

SKÅNSKA FÄLTRIDTKLUBBENS HÄSTTÄFLINGAR I HESSLEHOLM.

Tre första-pristagare: fr. v. löjtnant A. C:son Edwards å "Ilio", kapten W. Smedmark å "Indra" och godsegaren R. Olsson å "Maharaja".
Foto. Pihl, Hesselholm. — Text å sid. 804.

ej heller beteckna målsiffran 7—1 till A. I. K:s fördel som en tillförlitlig värdeutmätare af de båda lagens spelstyrka. Fransmännen voro nämligen nästan samtliga A. I. K:arna jämgoda i bollbehandling och snabbhet. Målresultatet måste till icke ringa del tillskrivas bristande träning och äfven otur. En genomgående otur förföljde det franska laget jämväl vid den andra match det utkämpade å Stadion den 10 sept. mot ett kombineradt Stockholmslag. Fransmännen förlorade äfven nu med 3 mot 1.

Vidst bild: "BILETTEN", ett nytt åkdon.
Foto. Ellqvist, Stockholm. — Text å sid. 816.

Ett kombineradt franskt fotbollslag gästar för tillfället Stockholm och spelade den 7 september sin första match därstädes mot Allm. Idrottsklubben. En synnerligen talrik och mot gästerna ovanligt välvilligt stämmd publik hade infunnit sig för att åskåda matchen.

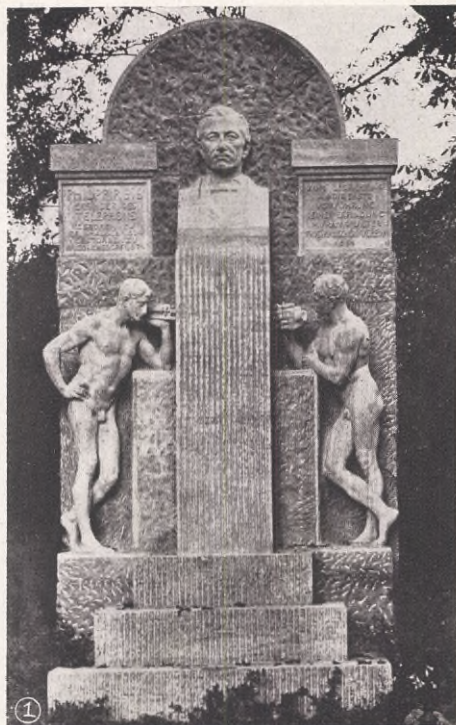
Aldrig tillförne har väl ett utländskt lag från början till slut mötts med så stora sympatier och voro de det också väl värda genom sitt trefliga spel och uppträdande. A. I. K. voro emellertid favoriterna trots att de särskildt under andra halftid spelade annärkningsvärdt nonchalant. — Någon jämförelse mellan lagen kan knappast göras då samtliga de franska spelarne äro militärer och förhållandet förmodligen är detsamma i Frankrike som här att dessa äro klubbtagen underlägsna. Man kan

Engelske amiralen lord Charles Beresford har enligt från London ingången underrättelse aflidit i Skottland, 76 år gammal. Den bortgångne, som var son till en präst, hvilken tillika var fjärde markis af Waterford, ingick vid engelska flottan, blef kadett 1859, konteramiral 1897 och amiral 1906. Åren 1905—07 var han befälhavare för Medelhavsflottan och därefter till 1909 för Kanalflottan. År 1911 afgick han ur tjänsten. Beresford, känd som en synnerligen skicklig sjöofficer med ett till oförvägenhet gränsande personligt mod, var rastlöst verksam för stärkandet af det engelska sjöförsvaret och erpådade i detta hänseende betydande resultat icke minst genom sitt starka politiska inflytande. År 1885 invaldes han i parlamentet och genomdref där 1889 det stora engelska flottbyggnadsprogrammet. Han står vidare som skaparen af The naval intelligence department, engelska flottans stab.

T. h. DEN BEKANTE ENGELSKA AMIRALEN LORD CHARLES BERESFORD AFLIDEN.

Känd: Kem. A.-B. Bengt Sijversparre, Sthm—Gbg.
PRINSEN AF WALES LANDSTIGER I CANADA den 15 augusti i St John, New Brunswick. — Öfverst: Prinsen mottages vid landstigningen af generalguvernören, hertigen af Devonshire. Därunder: Ungdom med små flaggor och unga flickor med sköldar, bärande de olika provinsernas namn, hälsa den unge fursten.

1. NYAFTÄCKT MINNESVÅRD I FRANKFURT A. M. öfver telefonens uppfinnare *Philipp Reis*, utförd af professor *Hausmann*.

5. TYSK FLYGARE, som lyckats fly från ett franskt flygläger. Löjtnant *Karl Menckhoff*

2. NYÖPPNAD "FANTASTISK TEATER" I BERLIN. Från öppningsrepresentationen med *Wedekinds "Überfüchierichts"* med *Resi Langer* och *Heinz Goldberg*. 3 o. 4. FRÅN INTERNATIONELLA IDROTTSTÄFLINGARNE I CHARLOTTENBURG 7 SEPT. 3. Segraren i spjutkastning *Almqvist*; 4. Det svenska stafettlaget, fr. v.: *Luther, Holmström, Andersson* och *Steen*, samtliga från *Göteborg*

En hypermodern skådebana, *Fantastiska teatern*, har i dagarne öppnats i Berlin. Det nya konsttemplet, hvars verksamhet är inriktad på en intim och litterär nyorientering är inrymt i en expressionistiskt dekorerad sal i en byggnad vid *Neue Kantstrasse*. Som ledare för företaget står den för sitt stora teaterintresse kände *d.r Wilhelm Borchhardt*.

Den berömda tyska stridsflygaren löjtnant *Karl Menckhoff*, som för sina under kriget utförda lysande bragder tillerkändes den höga orden *Pour le Mérite* har t dagarna lyckats fly ur fånglägret *Montoire* vid *Orléans* och via *Schweiz* nå fram till hemlandet. Under den på faror utomordentligt rika flykten begagnade sig M. bl. a. af en automobil, som hans förföljare för ett ögonblick lämnat, för att i ett skogsnår söka efter den undflyende.

Till bild å sid. 806.
Sextonde allmänna folkhögskolemötet i *Fellingsbro* öppnades den 5 sept. Bland det stora antalet mötesdeltagare märktes ett flertal framträdande representanter för den svenska folkhögskolan och det svenska folkbildningsväsendet, rektorerna *Heden, Holmberg, Odhner, Mörner* och *Melander*, doktorerna *Gunnes* och *Hazelius*, statssekreterare *Richard Sandler* m. fl. Mötesdagarna upptogs af föredrag öfver på dagordningen stående skolfrågor samt af diskussioner.

DANZIG.

FÖR HVAR 8 DAG AF FIL. MAG. **H. BOHLIN.**

Bland mängden af svåra förluster, som fredsslutet medfört för Tyskland, är Danzigs afskiljande från tyska riket en af de smärtsammaste. Man torde hafva i minne det lidelsefulla motstånd, som restes mot tanken härpå i den tyska prässen, ett motstånd som dock intet förmådde mot den segrande ententens maktspråk. Öfvertygade om att hos vår läsekrets finna intresse för den gamla hansestaden, återgifva vi här nedan en artikel därom, hvilken till författare har en ung landsman, magister Helge Bohlin, som under de två senaste åren vistats i Danzig som assistent vid dess högskola.

*

Staden Danzig har varit ett af fredsdiskussionens många tvistefrön. Dess läge vid Weichsels mynning har gjort den eftersträfvad af det nya Polen, som längs denna flod har sin naturliga utfartsväg till hafvet. Att fredskongressen i detta fall ej tillmötsgått Polens sträfvanden torde hufvudsakligen bero på den omständigheten, att stadens befolkning till öfver 90 proc. är tysk. Danzig

LANGEMARKT, fotograferadt från Rådhuset.

RÅDHUSET. UTSIKT FRÅN MARIAKYRKANS TORN.

med närmast kringliggande land skall nu bli en s. k. fristat med speciell uppgift att säkra Polens samfärdsel med den öfriga världen. Angående de statsrättsliga formerna för öfrigt är ännu intet med säkerhet bekant.

Danzigs afskiljande från tyska riket väckte en enstämmig gensaga i hela landet, och blotta ryktet därom föranledde massdemonstrationer af stadens befolkning. Med stort lugn ha emellertid danzigerborna fogat sig i sitt öde, och fastän en hvar nog känner det kränkande att Danzig ej fått ett ord med angående sin egen framtid, så hyser dock mången nu förhoppningar om en ny glansperiod för den gamla hansestaden.

Det är ej första gången Danzig byter nationalitet; få

Öfverst:

200-ÅRS MINNES-
FEST ÖFVER
ELFSBORGS
FÄSTNINGS FÖR-
SVAR AF GÖTE-
BORGS STAD.

Foto. Mozart, Göteborg.

Därunder:

NYA ELFSBORGS
FÄSTNING.

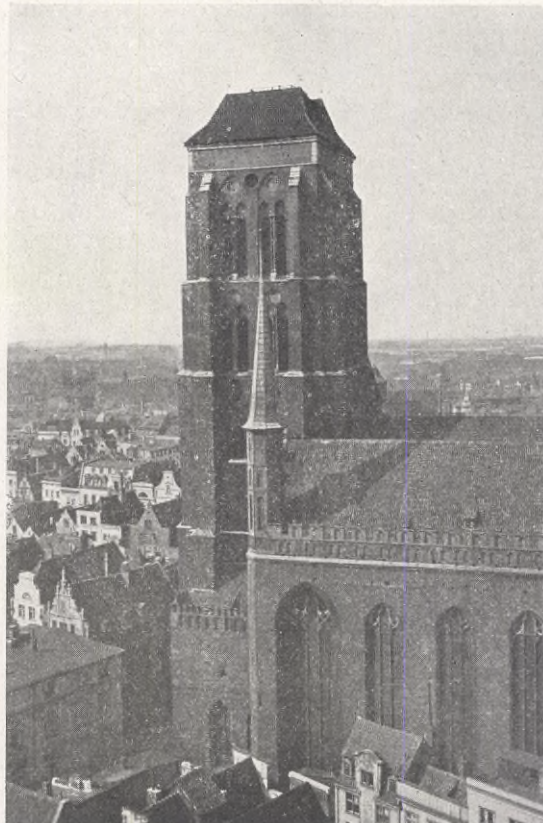
Text å sid 816.

städer kunna se tillbaka på en så skiftesrik historia. Redan i början af 1200-talet var den en af lybeckarne mycket besökt hamnplats, men dess egentliga storhetstid började först ett århundrade senare, då staden kom under tyska ordens regemente. Om den gamla ordensstadens rikedom och glans vittna de ståtliga kyrkor, som än i dag resa sig öfver senare århundradens byggnadsverk. Den största och förnämsta af dessa, S:t Maria, är kanske det mest imponerande alstret af nordtysk gotik.

Efter Tyska Ordens fall vid midten af 1400 talet anslöt sig Danzig till Polska väldet efter försäkran om åtskilliga privilegier. Öfver 300 år har staden delat den polska valmonarkiens växlande öden. Ej sällan under denna tid hade Danzig med svenskt krigsfolk att göra. Gustaf Adolf förskaffade sig rättighet att uppbära tullen i hamnen; äfven med Karl X Gustafs och Karl XII:s arméer fick staden och dess omgifningar stifta en mindre angenäm bekantskap.

Vid Polens andra delning 1793 kom Danzig till Preus-

DANZIG. MARIAKYRKAN FRÅN RÅDHUSET. Efter fotografi

sen, men eröfrades 1807 af fransmännen och blef i freden i Tilsit en fristat under franskt protektorat. Endast 7 år varade det franska väldet men det kostade staden ofantliga summor i krigskontributioner förutom en stor del af dess rika konstskatter. Från den tiden är det också slut med det rika och mäktiga Danzig. Vid Napoleons återtag från Ryssland drog sig en fransk armékår in i staden, hvar efter denna fick utstå en nära årslång belägring af ryska och preussiska trupper; åtskilliga byggnader bära än i dag vittne om fördöelsen. Då de förenade trupperna slutligen höllo sitt intåg i den ut-hungrade staden, var dess invånareantal reduceradt till nära hälften.

Sedan dess har Danzig under den hundraåriga preussiska regimen långsamt hämtat sig från olyckorna. Förskonadt från alla direkta hemsökelse under världskriget, ja, t. o. m. från nämnvärda oroligheter under den pågående sociala omvälfningen är Danzig f. n. en ganska liflig industri- och sjöstad med alla förutsättningar att framgångsrikt häfda sin nya ställning.

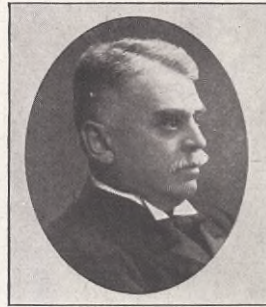
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. J. T. EEN.
Borgmästare — Visby.
80 år 31 aug.*

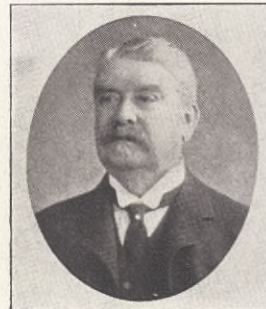
E. HÄGGLUND.
Landsfiskal — Söråker.
65 år 15 Sept.*

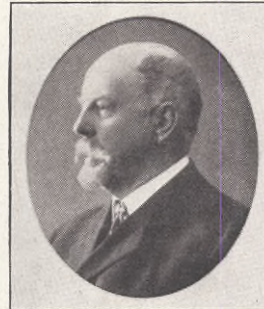
C. H. RAMSAY.
Borgmästare. — Linköping.
60 år 29 aug.*

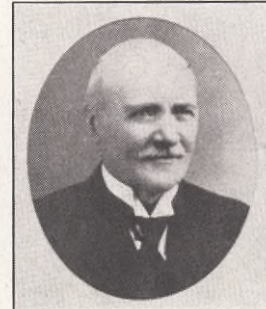
C. G. LIDBERG.
Stadsfiskal. — Stockholm.
69 år 22 sept.*

A. J. H. JONSSON.
Grosshandlande. — Göteborg.
75 år 12 sept.*

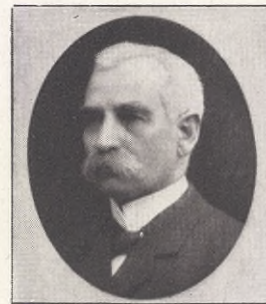
D. T. AHRENBERG.
F. d. Grosshandlande. —
Göteborg. — 75 år 26 aug.*

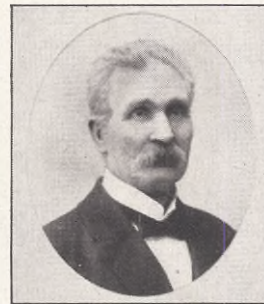
C. N. SIMONSSON.
Grosshandlande — Djarsholm.
60 år 9 sept.*

O. H. DAHLGREN.
Grosshandlande. — Göteborg.
50 år 13 sept.*

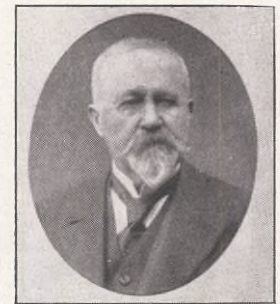
A. NILSSON.
Major. Stadsingeniör. —
Malmö. — 75 år 9 sept.*

J. O. HEDLUND.
Bruksbyggmästare. Komm.-m
— Munkfors — 70 år 17 sept.

P. KARLSSON.
Byggmästare. — Örebro.
60 år 31 aug.*

C. G. LUNDGREN.
Stadsingeniör. — Halmstad.
60 år 14 sept.*

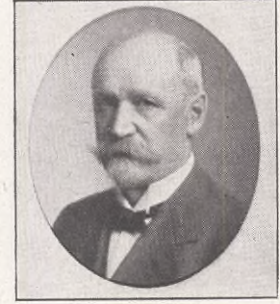
K. S. HUSBERG.
Landshövding. — Vänersborg.
65 år 21 sept.*

S. C. P. LAGERBERG.
Kammarherre. — Göteborg.
60 år 16 sept.*

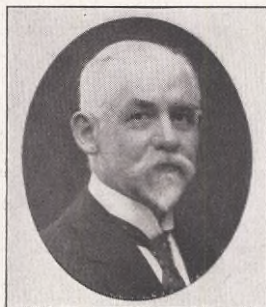
N. STIGNER.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Kyrkhult. — 60 år 15 sept.

K. P. M. WEIBULL.
Prakt. Läkare. — Gefle.
60 år 31 aug.*

* Data å sid. 814.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

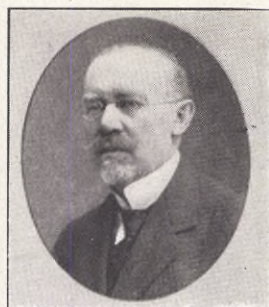
H. L. BRUSEWITZ.
Direktör. — Göteborg.
65 år 21 sept.*

J. B. LILLIEHÖÖK.
Disponent. — Trands.
60 år 20 sept.*

C. W. G. GÖRANSSON.
Direktör. — Husqvarna.
50 år 12 sept.*

G. K. L. HELME.
Disponent. — Alby.
50 år 28 aug.*

K. A. LEEDIN.
F. d. Stationsinspektör. —
Helsingborg — 60 år 19 sept.*

C. W. B. RASCH.
Disponent. Komm.-man. —
Djupafors — 50 år 8 sept.

C. G. HAGSTRÖM.
Fyrmästare. — Segerstad.
56 år 17 sept.*

A. J. LJUNGGREN.
Kamrer. — Jönköping.
40 år 16 sept.*

W. R. V. STRÖM †
Med. Jubeldr. — Eslöf.
F. 35. † 1 sept.*

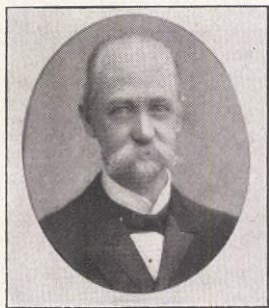
O. LUNDÉN †.
Rektor. — Göteborg.
F. 51. † 25 aug.*

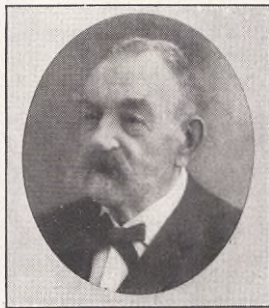
O. G. A:SON LINTON †.
Grosshandlande. — Göteborg.
F. 54. † 6 sept.*

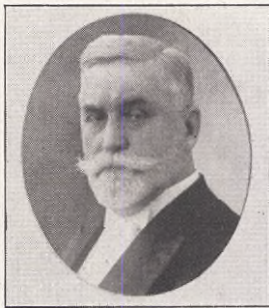
J. K. A. LANGENHEIM †.
Lasarettläkare. — Hörby.
F. 61. † 27 aug.*

J. P. DE LAVAL †.
F. d. Banktjänsteman. —
Linköping. — F. 45. † 31 aug.*

E. H. BERLING †.
F. d. Akademboktryckare —
Upsala. — F. 45. † 1 sept.*

A. MÅRTENSSON †.
Poliskommissarie. — Karls-
krona. — F. 58 † 3 aug.*

C. G. J. LÖWEGREN †.
Major. Bankdirektör. — Halm-
stad. — F. 60. † 5 sept.*

* Data á nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

CARL EEN. Stud. 57, hofr. 62, v. hfd 65, rådmän i Västervik 67, tf. borgmäst. der 68-72. rådmän o. polismäst. i Upsala 72, tf. borgmäst. där 74, borgmäst. i Visby sdn 79.

ERIK HAGGLUND. Kr.-länsm.-ex. 76, tf. kr.-länsm. i Nordingrån, Säbrå, 80udoms o. Ljustorps distr. 76-80, kr.-länsm. i Ljustorps distr. 80, landsfiskal der 18, aig. v. i dagarne uppn. pens.-ålder. Led. af Riksd. F. K. 02-11. Mångårig ordf. i komm.-st.

CARL-HENRIK RAMSAY. Stud. 78, hofr.-ex. 85, v. hfd 89, fisk. i G. hofr 93, ass. 97, hofr.-råd 03. Borgmästare i Linköping sdn 06.

GUSTAF LIDBERG. Stud. 80 förbered. ex. i hofr.-ex. 82, anst. v. Stockh. polisår 85, kommiss. v. detektivafd. 90, stadsfiskal 02, chef f. detektiva polisafd. 08-16. Sakkunn. t. Just. dep. f. förslag till lagstiftn. ang. förensamligheten; sakkunn. led. af stadsfullm. komm. f. förenkl. af polisens arbetsätt m. m.

AXEL JONSSON. Stud. 61; ene stift. af den betydande rederi- o. exportfirman Jonsson, Sternhagen & Co i Göteborg o. fortfarande verksam deltag. Verkst. dir. i a.-b. Göteborgs Köpmansbank 72, deretter led. af styr. f. samma bank, efter dess uppgående i Skånes e. bank styr.-led. der samt efter sistn. banks sammanslagning m. Skand. kredit a.-b. led. af dess styr. t. 18. Styr. led. i Göteborg, ris- o. valskvarn, Hisingstads tomt a.-b., Bark & Warburgs förn. a.-b. Tog såsom verkst. dir. i sistn. bolag verksam del i Lindholms o. Lundby utveckling före införlifningen m. Göteborgs stad.

DANIEL THEODOR AHRENBERG. Genomg. hand-skola i utl., anst. å kontor i in- o. utl. samt etabl. 70 firman D. T. Ahrenberg i Göteborg, hvilken senare ombild. t. a.-b. Kassaförv. i Göteborg. biol. fören. 09, v. ordf. i dess styr. 19. Framstående jägare; föret. 94 en flera års jaktexped. t. Klippiga bergen i N. Amerika o. 02 en ny exped. dit. Har från dessa exped. hemföra betydande samlingar af skinn o. andra värdefulla naturföremål, hvilka hufvudsakl. öfverlämnats t. Göteborgs museum.

CARL SIMONSSON. Inneh. af firman S. & Hallberg, Stockholm. Led. af Sv. skiljenmd. i spanmåls- o. foderämnesshand, led. af Stockh. hand-kammars skiljenmd.

HUMBERT DAHLGREN. Res.e efter afslut. skolestudier t. Amerika 85, återkom därifrån 97 o. ing. då som deleg. i faderns bekanta vinfirma C. E. D. & Co., Göteborg; ensam inneh. 03. Mångårig ordf. i styr. f. Göteborg. roddklubb, dess hed.-led. 18; på sin tid ordf. i styr. f. Sv. roddklubben. Ingresserad segelsportsman.

ANDERS NILSSON. Uljtn. v. S. Sköna. inf. reg. 70, niv. o. afd. ing. v. Stat. järnv. bygg. 72-76, anst. å byrån v. Stat. järnv. 3 distr. 77-92; kapt. 89, major i an 1900, afsk. fr. reg. 01. Stadsing. i Malmö sdn 98. Stadsfullm. i Malmö 94-14, led. af drätselkomm. sdn 94. Bl. a. uppgj. den 03 f. Malmö fastställda stadsplanen, utarb. ny stadsplan 07-17; har jämväl upgj. stadsplaner f. ett flertal andra städer ss. Helsingborg, Ystad, Lund m. fl.

PER KARLSSON. Har på sin tid varit entreprenör f. ett antal af Örebro rsta byggnader. Inneh. af Örebro fastigh. a.-b. Ordf. i styr. f. Örebro byggmästarefören. i O. arbetarefören. 92-95, v. ordf. i styr. f. rebro fabr. o. handtv.-fören. 16-19; styr. led. der sdn 04, i styr. f. Ö. inteckn. kommanditbol. sdn 05, Ståd. allm. brandst.-bol. sdn 07, fullmäktig der sdn 18. Stadsfullm. 06-19, led. af byggn.-nmd 05-19, helsev. amd sdn 05.

CARL LUNDGREN. Afg.-ex. fr. Tekn. högsk. v. 83, ing. v. Lessebo pappersbr. 84-86, v. Säfvsjöströms bruk 86, v. Korndals pappersbr. 87, konstrukt. v. Strömsnäs järnverk 88, ex. ing. v. stambanan gm Norr. 88-89, stadsing. i Halmstad sdn 90.

KARL HUSBERG. Stud. 72, jur. ar. 82; v. nfd. 80, landssekr. i Norrb. l. 84, tf. kammarråd 89, exped.-chef i Eckles.-dep. s. å. landshöfd. i Norrb. l. 93, konstf. statsråd 1900, chef f. Eckles.-dep. 05, landshöfd. i Elisb. l. sdn sistn. år. Led. af Riksd. A. K. 88-90 o. 97-02, af F. K. 90-93 o. 04-06; led. af kyrkomötena 93-98, 03, af lappkomm. 95-96, ordf. i förlifkn. o. skiljenmdskomm. 09-1900, i konkurslagstiftn.-komm. 07-08, i skogslagstiftn.-komm. 11. Ordf. i Norrb. l. hushålln.-sällsk. 94-1900, i Elisb. l. södra hushålln.-sällsk. sdn 05, i länets norra hush.-sällsk. sdn 06; insp. v. h. allm. lärov. i Vänersborg sdn 07; ordf. i styr. f. Aug. Abrahamsons stift. sdn 08. Komm. m. st. k. N. O. Biografi o. helsid.-portr. årg. V; 52.

CARL LAGERBERG. Stud. 79, anst. v. Flott. civ. stat 80, förvalk. å Flott. fartyg under exp. t. allmogens färvatten 83-86, afsk. 88. Amanuens v. Göteborgs museum 86, intend. f. dess myntk. 87, musei omb.-nan 89, intend. f. dess hist. afd. sdn 91; sekr. o. intend. i Göteborg. konstfören. sdn 93. Ordf. i styr. f. Göteborg. Musei rit- o. målarskola, led. af styr. f. Röhsska konstslöjd-museet, v. ordf. i styr. f. Göteborg. o. Boh. fornminnesfören., ordf. i styr. f. a.-b. Valand o. i styr. f. Göteborg. konstamlarefören. Led. af styr. f. Göteborg. stads minnesställn., ordf. i ett af dess utsk. samt i organ.-komm. f. Svenska spelen 1923; ordf. i styr. f. Göteborg. turisttrafikfören. Ordf. i centralkomm. för "Första Majblommans" riksförb., ordf. i bestyr. f. "Barnens

dag" i Göteborg. Dep. Prov.-mäst. i Göta prov. logen. Korr. led. af Vitt. Hist. o. Ant. akad. led. af Samt. f. utg. af handskr. t. Skand. hist. Hedersled. af Sv. teaterförb. Utg. fr. trycket åtsk. arb. rbf. Göteborg. o. dess museum m. m. Biografi o. helsid.-portr. årg. VII: 23.

KARL WEIBULL. Stud. 78, med. lic. 90, sdn 91 prakt. läk. i Gefle, läk. v. Gefle barnsjukh. sdn 04.

HUGO BRUSEWITZ. Afg. fr. Göteborg. hand. inst. 74; inneh. af firman Hugo B., Göteborg. 03-17. Sdn 18 verkst. dir. f. Hugo B. a.-b., sdn 19 jämväl f. a.-b. Hugo B. Bleckvarufabr. i hvilken förstnämnda firma uppgått. Mångårig styr. led. i Sv. boktryck. kammare t. 19. Sv. litograf. tryck.-ågares fören.; fr. 19 v. ordf. i styr. f. a.-b. Plåtmanufaktur. Styr. led. i Söderborgska m. fl. stift., Göteborg. sjuksköterskors pens. o. underst. fond, C. P. Monthells donat. fond. Ordf. i R. Korskomm. f. ordn. o. tillsyn af krigsbarnskolonier. Inneh. Sv. gymn. o. idr. fören. riksförb. förtj. tecken samt Göteborg. gymn. sällsk. guldmed., hed. led. af sistn. sällsk. O. F. O. distr. dep. st. säre f. västra Sverige sdn 18.

BERTHIL LILLIEHÖÖK. Afg. fr. Örebro tekn. elem.-skola 78, landthrelv 78-80, egend.-arrend. 80-89, egend.-förvalt. 91-96, verkst. dir. f. Haparanda träv.-a.-b. 02, disp. o. styr. v. ordf. i a.-b. Tranås elektr. o. vattenverk 05-15; verkst. dir. f. träv.-a.-b. Tåkten 11.

WILHELM GÖRANSSON. Stud. fysik o. kemi v. Helsingfors univ. 88-89, hand. studier o. anst. å kontor i in- o. utl. 89-94, affärsverksamhet i Stockholm 95-98, kamrer v. Husvarna vapenfabr. 98, styr. led. der 09, bitr. dir. 10, verkst. dir. sdn 11. Verkst. dir. i Stensholms fabr. a.-b. sdn 99, styr.-led. i Göteborg. hand.-banks afd.-kontor i Jönk., ordf. i Smål. o. Blek. hand.-kammare 12-17, styr.-led. i Sv. allm. exportfören. o. led. af dess arb.-utsk. Inneh. kommunala uppdrag inom sin ort.

KALEB HELME. Stud. 89, utex. fr. Tekn. högsk. K. 92, stud. v. Tekn. högsk. i Hannover 92-93, förestånd. f. Hagermans labst. der 94, f. Elgöns siliguanofabr. 94-96; kemist v. Jönk. o. Vulcans tänst.-fabr. 98-04; tekn. ledare v. Alby kloratfabr. 06, disp. o. led. f. Alby nya kloratfabr. a.-b.

KARL AUGUST LEIDIN. Stat.-skr. v. U. W. H. Jernv. 77, förestånd. f. danska statsban. ång-exp. 92, stat.-insp. v. Stat. jernv. ångjärntest. i Helsingborg 96; styr. v. ordf. v. verkst. dir. i rederi a.-b. Ne-tjunast 08, v. ordf. o. v. verkst. dir. i träv.-a.-b. A. Thomée 07.

CARL HAGSTRÖM. Ing. i Lotsv. tjänst 92, fyrmäst. å Storklappan 99, transp. t. Segerstad å Öland 10. En af stift. af Lotsv. personalfören. 04, dess styr. ordf. sdn 15.

ADOLF LJUNGGREN. Sdn 06 kamrer i a.-b. Göteborg. hand. banks afd. kontor i Jönk. Led. af Riksdistsförb. öfverstyr.; mångårig v. ordf. i styr. f. Smål. idr. förb., ordf. i styr. f. Jönk. idr. sällsk., led. af styr. f. Jönk. landstormsför., länets landst. förb., fören. 79 års män.

WALTER STRÖM. Stud. 55, med. dr. 68, med. jub. dr. 18; prakt. läk. i Eslöf sdn 65, distr.-läk. i Eslöfs distr. 66-83, jernv.-läk. 65-04. Stift. af Eslöfs sparb., dess verkst. styresman 66-74; mångårig ordf. i komm.-fullm. led. af kyrko- o. skolråd äfvensom ordf. i styr. f. Eslöfs goss- o. flickskolor. Hed.-led. af läkareallsk. i Lund.

OLAUS LUNDÉN. Folksk. lär. ex. 74, lär. v. Dicksonska privatskolan i Fimmerstad 77-86; grund. jemte en broder privatskola i Göteborg, hvilken under Ls insigtsfulla edning utvecklades till en af stadens större läroanstalter; senare uppg. den i Eva Rodhes läroanst.

GUSTAF LINTON. Efter afslut. skol- o. hand.-studier anst. å faderns kontor i Göteborg deltog i den af farfadern grund. fabr. firman O. P. Anderson & Son 79; ombild. 98 a.-b. m. L. som verkst. dir.; kvarstad t. 17. På sin tid ordf. i styr. f. a.-b. Sv. fören. spritförb. der styr. led. i Reymerholms gamla spritförb. a.-b., kassaförvalt. i Holtermanskas sjukh.

JOHANNES LANGENHEIM. Stud. 80, med. lic. 94, v.-läk. v. länslasar. i Lund 95-97, bat.-läk. i Fältläk.-kårens res. 97-01, tf. lasar. läk. i Hörby 97-1900, ord. sdn sistn. år.

PALNE DE LAVAL. Stud. 63, tj.-man i Österg. e. banks hufvudkontor 89-14; skattmäst. i Österg. l. hushålln. sällsk. 99-19.

EDVARD BERLING. Efter afslutad fakultetbildn. i Köpenhamn anst. i Berlingska tryckeriet i Lund; inköpte 69 Akademiska boktryckeriet i Upsala o. förestod detsamma tillis öfverlät. för något år sedan. Fr. tryckeriet ha under årens lopp utg. ett utomordentligt stort antal akad. afhandl., univers. årsskrift, vetenskapl. acta o. publ. m. m. På sin tid mångårig stadsfullm. o. led. af fattigv. styr.

ANDERS MÅRTENSSON. Utg. fr. Alnarps landtr. inst. 78, landtr. insp. 80-84, polis-kommiss. v. K. Flottans o. Karlsk. stads polis-kårer 86. Ordf. i styr. f. stadens enke- o. pup-kassa.

CARL-GUSTAF LÖWEGREN. f. Uljtn v. Västg. dals reg. 80, kapt. v. Hall reg. 02, i res. 10, major i an s. å. Intr. i styr. för d. v. Skånes e. banks kontor i Halmstad 05 och v. bankens sammanslagning m. Skand. kredit a.-b. i denna afd. styr. der 10; kontorets chef fr. s. å. Hufvudman i Halmst. spar. 06. På sin tid stadsfullmäktig.

Text till bild å sid. 807.

En svensk uppfinning, som säkerligen kommer att bli af synnerligt stor betydelse är den lilla "biletten" med patentnamnet Mascot. Den utgör en sammansättning af bil och motorcykel och har maskineriet placeradt vid vagnens ena sida i linje med bakhjulet till hvilket driftkraften öfverföres direkt som på en motorcykel. Samma maskineri kan för öfrigt användas ömsom på cykel och på mascotbil. Den tillverkas tvåsitsig med ena sitsen framför den andra i tandem-system. En ytterligare fördel med "biletten" är att den kommer att ställa sig relativt billig — billigare till och med än de vanliga motorcyklarna till hvilka den säkerligen blir en mycket farlig konkurrent.

Fabrikanten för det nya forskaffningsmedlet äro Råaverken vid Helsingborg.

Norman, Stockholm.
KOMPOSITÖREN FRÖKEN HELENA MUNKTELL. F. 1852. † 10 Sept.

Tonsättarinnan Fröken Helena MunkteLL afled den 10 sept. i Stockholm.

Den bortgångna, som var född den 24 nov. 1852 i Dalarne och dotter till den begåfvade pianisten Johan Henrik MunkteLL röjde tidigt musikaliska anlag hvilka kommo till rik utveckling genom studier för Norman och Dente i Stockholm samt för Godard och d'Indy i Paris. Af Fröken Munktelles kompositioner, hvilka omfatta körverk, pianostycken och sanger, torde den mest kända vara operetten "I Firenze" uppförd i Stockholm 1889 samt äyven i Paris. Fröken MunkteLL som under längre perioder vistades i Frankrike omfattades af den därvarande "Société nationale de musique" med varmt intresse.

Älsköt Kem. A.-B. Hengt Styrersparre, Sölm—86.

FILIP WAHLSTRÖM: "MOLNET I SOMMARNATTEN".

Målning i olja. Tillhör skeppsredaren Justus Waller, Göteborg.

yngre målargeneration. Han dröjer med förkärlek vid det afdämpade, det drömska i naturen — skymningen, natten, månskenet, molnen. En af hans allra bästa dukar, *Molnet i sommarnatten* visar hur allvarligt han studerat de stora franska mästarna och hur mycken naturpoesi som bor i hans egen pensel. Öfver en annan duk, *Örgryte gamla kyrka* hvilat hela den undersamma stämningen af ett tystnadt och öfvergifvet Guds hus. Vår nutida yngre konst är för fattig på poesi af denna art att man skulle ha råd att gå den

Efter porträtt.
FILIP WAHLSTRÖM.
En märklig Göteborgskonstnär.

På Valands konstsalong i Göteborg pågår under september månad en mera uppmärksammas utställning af den kände göteborgskonstnären *Filip Wahlström*. Det är efter ett långt och allvarligt arbete han härmed i en större samling dukar för första gången framträder för offentligheten. I en dylik, delvis retropektivisk kollektion blir helt naturligt icke allt af samma värde, men hvad som ovillkorligen fångar uppmärksamheten i såväl hans äldre som nyare saker är helhetsintrycket af en sensibel och sjäfull konstnärspersonlighet, som oberörd af de moderna strömningarna gått sin ensamma väg och förblifvit de egna idealen trogen.

Herr Wahlström är på en gång landskapsmålare, porträttmålare och skulptör. Men särskildt är det naturstämningen öfver hans hemtrakt, Göteborg, med dess gränsläge invid hafvet, som lockat honom till de intimast kända och bäst lösta uppgifterna. Hamnen, inloppet, skeppen, hela den säregna mystiken i denna natur med bergens musikaliska våglinjer rullande ända ut i hafsbandet har hans pensel fångat och betonat som ingen annan i vår

Pressfoto. JOSEF ÖMAN: "PARIS UTKANTER".
Från den pågående utställningen i Liljevalchs konsthall i Stockholm. — Text å sid. 816.

Pressfoto.
SVERIGES FÖRSTA KVINNLIGA ADVOKATBYRÅ: Juris kandidaterna fröknarne Mathilda Staël von Holstein (sittande) och Eva Andén ha i dagarne etablerat firma i Stockholm.

samma blind förbi. Bland utställningens porträtt må särskildt framhållas porträttet af konstnärens moder samt af författarinnan fru Ellen H:n Idström.

Filip Wahlström är född år 1885 i Göteborg och son till den kände sjökaptenen därstädes Axel Wahlström. Efter studier på Valands konsthögskola reste han i unga år öfver till Edinburg för att å därvarande Royal Scottish Academy studera skulptur. Vid hemkomsten från England återupptog han sina studier å Valand under Carl Wilhelmsons ledning och sökte därpå och vann inträde i Konstnärskörbundets skola i Stockholm under Richard Bergh. Därefter gick hans väg ånyo till utlandet, där han i München, Italien, Paris och London under olika perioder studerat äldre och modern konst. För dem som längta efter en sjäfullare konst än den rena form- och färgmaterialismens ger hans utställning ett stort och delvis redan infriadt löfte.

S. L.

Den 4 sept. öppnades för säsongen Liljewalchs konsthall på Djurgården med en utställning af ett antal äldre och yngre svenska målare och skulptörer. Bland de förra märktes först och främst den bekante Norrlandsmålaren Helmer Osslund, hvilkens dukar med värgstarka Lapplandsmotiv ensamt upptager en af de största salarna, samt Josef Öman, som studerat i Paris och nu för första gången utställer här. Den sistnämnde har en synnerligen intressant kollektion af sällsynt lardiga och i färg utsökta arbeten — i och med honom har svenskt konstlif af allt att döma erhållit en kolorist af hög rang. Bland skulptörerna torde främst vara att anteckna Tore Strindberg, som deltagit med en stor mängd porträttbyster, däribland en ur likhets-synpunkt synnerligen lyckad och lustig af Ossian Elgström samt Vicken von Post-Börjesson, som exponerat ett antal nya porslins-skulpturer. Olga Lanner framträder också på denna utställning för första gången som skulptör.

INNEHÅLL: Kommerserådet A. F. Enström (biografi och helsiedporträtt) — Tvåhundraårsminnet af Ålfsborgs fästnings försvar af Göteborg högtidlighållas. — Handelskammaremötet i Malmö. — Grefve Fredrik Wachtmeister †. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Danzig. — Utländska bilder. — Veckans porträttgalleri

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande af källan förbjödes vid laga påföljd.

För berättelser och historietter gäller oöfverligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.

Foto. Almqvist & Ericson, Stockholm.
K. DRAMATISKA TEATERNS SENASTE SUCCÈS: Fröken Kollhoff och herr Winnerstrand i "En idealisk äkta man".

Den första kvinnliga advokatfirman i vårt land har från och med denna månads början etablerats i Stockholm, Liila Vattugatan 14. Det är jur. kandidaterna Mathilda Staël von Holstein och Eva Andén som slagit sig tillsammans till gemensamt arbete på detta fält där en speciellt kvinnlig verksamhet torde ha förutsättningar att vara af en alldeles oerhörd betydelse. Den nya firman kommer att specialisera sig på familjerättsärenden samt hyresfrågor och fastighetsförvaltning. Såväl fröken Staël von Holstein som fröken Andén äga på dessa områden från föregående verksamhet ingående erfarenheter, som de också sannolikt komma att få många tillfällen utnyttja.

Förutom fröknarna Andén och Staël von Holstein torde det för närvarande icke existera mer än fyra praktiserande kvinnliga jurister i vårt land.

Till illustr. å sid. 811.

Föreningen för Göteborgs försvar anordnade den 10 sept. en anslående högtidlighet på Ålfsborgsön utanför Göteborg för att fira minnet af den tappra strid den 1—4 aug. 1719 som fästningen Nya Ålfsborg utkämpade mot danskarna under Tordenskjöld, och genom hvars för de svenska vapnen lyckosamma utgång det starkt hotade Göteborg räddades.

De till minnesfästen inbjudna, bland hvilka märktes chefen för III:e arméfördelningen generalmajor Munck, öfverstarna Hamilton, Schmidt och Silfversvärd, biskop Rodhe, representanter för i Göteborg varande militära organisationer, prässen m. fl., företogs färden från staden till Ålfsborgsön ombord på ett par af flottans fartyg. Efter att vid landstigningen hafva mottagits med militärmusik begåvo sig de inbjudna upp till bastionen "Hvalfisken", mellan hvilken och bastionen "Hummern" manskap från Ålfsborgs kustartilleri och Sjökompaniet paraderade. Sedan den tretungade svenska flaggan under kanonsalut, fanfarer och skyldring af manskapet hissats på fästningstornets stång höll generalmajor Munck högtidstalet, däri hyllande minnet af de svenska regementen och hjältar, som genom sitt ofröjliga mod för 200 år sedan räddade staden Göteborg. Efter ett föredrag af kapten H. Gadd om de militära operationerna under striden samt en versifierad hyllning af kapten Elmman till de svenska deltagarna däri samt militärmusik samlades festdeltagarna utanför porten till kyrkan, där öfverste Hamilton med ett kort anförande på Föreningen för Göteborgs försvars vägnar till kommandanten för Ålfsborgs fästning, öfverstelöjtnant Edström, öfverlämnade en minnestafila, som fått sin plats ofvanför kyrkdörren. Minnestafilan, som ritats af arkitekt Friberger, har följande inskrifning:

"År 1719, då riket var i nöd, anfördes denna fästning af Tordenskjöld med öfverlägsna stridskrafter. Lillie och hans tappra besättning, understödda af von Holsteins artilleri, afslögo anfallet och räddade därmed Göteborgs stad."

Senan minnestafilan mottagits och örlogsflaggan nedhalats var den stämmingsfulla minnesfästen till ända.